

NTLs tariffpolitiske uttalelse 2014

Bakgrunn

Norsk økonomi har vært i sterk vekst de siste ti årene, men har nå kommet inn i en forsiktig lavkonjunktur. Det innebærer at veksten vil bli svakere enn før, men likefullt forventes en vekst i nasjonalprodukt og lønnsvekst som er tett opp mot det vi har sett de siste årene. Eksportsektoren og tilknyttede virksomheter antas å få det vanskeligere enn privat skjermet sektor og offentlig sektor i tiden fremover.

En koordinert lønnsdannelse og et godt inntektspolitisk samarbeid har vært viktige faktorer for norsk utvikling. Vi er bedre rustet enn mange andre land, fordi vi har høy sysselsetting, lav arbeidsløshet og bedre fordeling i samfunnet.

NTL ønsker en rettferdig fordeling av samfunnsgodene, med små lønnsforskjeller og trygghet for arbeidsplassene. I de siste årene har lønnsutviklingen for store arbeidstakergrupper vært høy og jevn, men forskjellene mellom grupper øker. De ti prosent høyest lønte har hatt en betydelig høyere vekst enn gjennomsnittet de siste ti årene. Derfor øker lønnsforskjellene i samfunnet.

NTL vil medvirke til en fortsatt høy sysselsetting, samtidig som arbeidstakerne sikres en rimelig del av verdiskapingen og at lønn og annen inntekt fordeles rettferdig. Hele lønnsoppgjøret i LO/NHO-området, inkludert funksjonæroppgjøret, må legges til grunn for beregning av rammene for de andre tariffområdene. NTL forutsetter at alle grupper og tariffområder respekterer resultatet fra frontfagsoppgjøret.

For å unngå et samfunn med store forskjeller er det viktig at hoveddelen av lønnsøkningen fordeles i de sentrale oppgjørene, der mest mulig gis som generelle tillegg. Det bidrar til å minske forskjellen mellom de høyest og lavest lønte, og lønnsforskjellene mellom kvinner og menn.

Kollektive landsomfattende tariffavtaler er en viktig forutsetning for at NTL skal kunne sikre alle medlemmer en rettferdig og god lønnsutvikling. NTL vil bevare det kollektive lønns- og forhandlingssystemet i alle tariffområder, og motarbeide lønssystemer som baserer seg på individuelle lønnstillegg.

De sentrale tilleggene må utformes slik at de store lønnsstakergruppene sikres reallønnsøkning. NTL vil arbeide for lik lønn for likt og likeverdig arbeid, også på tvers av tariffområder. Lønnen i kvinnedominerte yrker er tradisjonelt blitt verdsatt lavere enn mannsdominerte yrker. NTL ønsker at arbeidet for likelønn blir ivaretatt i lønnsoppgjøret. Skal vi nå målet om mindre forskjeller må de lavest lønte løftes, slik at ulikhetene i samfunnet kan reduseres.

Arbeidstid

Både arbeidsgivere og politiske myndigheter presser på for å utvide arbeidsgivers styring av den enkeltes arbeidstid. NTL jobber for et system som gir god balanse mellom arbeidstakernes legitime interesser og arbeidsgivers krav. Vi ser med bekymring på myndighetenes ambisjoner om endringer av lov- og avtaleverket i arbeidstakernes disfavør. NTL diskuter gjerne arbeidstid på en konstruktiv måte. Samtidig vil vi forsvare tariffavtalens rolle og Arbeidsmiljølovens vernebestemmelser. For NTL er dette også en diskusjon om hvilket samfunn vi vil ha.

Pensjon

NTL vil aktivt motarbeide ytterligere svekkelse av offentlige tjenstepensjon, herunder AFP. Vi vil arbeide for å beholde de rettighetene ansatte har i Statens pensjonskasse. NTL vil også sikre pensjonsrettighetene i tariffområdene utenfor staten. Endringer i eksisterende ordninger skal bare gjøres etter avtale. Ytelsesordningene i privat sektor er under strekt press. En avtale om etablering av tariffestede pensjonsordninger i privat sektor vil være viktig for å få til gode og samtlende løsninger, med kjønnsnøytrale premier, livslang utbetaling og overføring av pensjonsrettigheter på tvers av virksomhetene.

Staten

Hovedtariffavtalen legger opp til tre forhandlingsnivå; sentrale og lokale forhandlinger og justeringsforhandlinger. Justeringsforhandlingene har vært og er svært viktige i arbeidet for likelønn, uttelling for utdanning og kompetanse og for å unngå at enkeltgrupper får en for lav lønnsutvikling over tid. For å rette opp slike ulikheter er det nødvendig at det settes av tilstrekkelig midler til justeringsoppjøret.

De lokale lønnsforhandlingene skal ikke motvirke prinsippene som ligger til grunn for det som er avtalt sentralt. De lokale lønnskriteriene skal avtales mellom partene innenfor rammen av det kollektive avtaleverket. NTL krever at eventuelle lokale lønnsforhandlinger skal brukes for å rette opp skjevheter som har oppstått.

Særskilte krav for overenskomstsektoren

NTL krever at tillitsvalgte får innsynsrett i alle ansattes arbeidsforhold, lønnsforhold og arbeidsavtaler. NTL krever at det forhandles på bakgrunn av virksomhetens samlede lønnsmasse. Den lokale lønnsdannelse må skje i forhandlinger mellom partene med reelle tvistemuligheter, og forhandlingene skal skje mellom likeverdige parter.